

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quibus poenis subiiciatur Religiosus delinquens à Prælati Regularibus
puniendus. punct. 14.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

locum in his, quæ præiudicare possunt marito, non in aliis; et quæ de causa inuito marito testari potest, & eligere sepulturam; quia in horum dispositione marito non præiudicat. At religiosi subiectio tam præiudicantia prælato, quam non præiudicantia spectat, quia est subiectio plena voluntatis ac proinde religioso non permittitur sepultura electio, bene tamen uxori: sic gloss. dicto cap. fin. de sepultur. in 6. ver. sepulturam. Sanch. lib. 6. sum. c. 14. n. 1.

4. Hanc tamen doctrinam communiter Doctores limitant ne procedat in religioso ita longè à proprio monasterio decedente, vt nequeat commodè ad illud sepeliendus deportari. Nam eo casu permittitur, vt sepulturam eligere possit, cum propria nequeat ei concedi; colligitur ex dicto cap. Religiosi de Sepultura. in 6. per argumentum à contrario sensu, & tradit gloss. ibi in fine. Abbas. a. num. 4. de sepultur. c. cap. nimis iniqua de excessib. prelat. n. 2. per illum text. Syluest. verbo sepultura q. 6. Nauarr. comment. 2. de Regular. n. 43. Man. Rodrig. quest. regular. 1. 3. q. 60. art. 2. vers. aduertendum Sanch. lib. 6. sum. c. 14. n. 3.

5. Sed quid si superior permittat religioso subdito eligere sepulturam, erit licita, & valida electio? Videatur non esse, quia textus in dicto cap. religiosi expressè decidit religiosos carere potestate eligendi sepulturam, esseque apud sua monasteria tumulandos, nisi ita remore à proprio monasterio decedant, vt acquirant commodè ad illud deportari. Cum ergo textus sepulturam designet, & potestatem eligendi tollat, solumque in illo casu speciali absentiam concedat, efficitur nec licentiam à prælato concedi posse, vt pote contra legem Pontificiam, nec electionem ex vi illius licitam, validamque esse. Ceterum verius videtur oppositum; posse inquam prælatum licentiam concedere, electionemque inde factam licitam validam esse. Mouetur quia prælatus eligere sibi sepulturam potest, vt dictum est, ergo potest religioso subdito facultatem eligendi concedere. Neque enim maiori potestate secum vri potest, quam cum subditis; si quidem tota potestate dispensandi secum prælato competens ex officio gubernandi subditos prouenit, atque adeo potius cum subditis, quam secum vri illa poterit. Deinde Text. in cap. religiosi ea ratione ducitur ad negandum religioso potestatem eligendi sepulturam, quia vellet, vel nolle caret, hoc est quia caret valutate propria à prælato independente. Quæ ratio solum probat non posse religiosum eligere sepulturam prælato inconsulto, ac non probat ex eius licentia eligere non posse. Nam ea posita & vellet, & nolle habet.

6. Sed cuius expensis hæc subditi sepultura, & prælati sibi sepulturam eligentis facienda est? Respondeo ex illis bonis, quæ ad huiusmodi effectum prælatus applicauerit, quia tam pecunia religiosi, quam bona monasterij suæ dispositioni subdantur. Quod si prælatus non expressit, credendum est eius voluntatem fuisse, vt ex peculio defuncti dictæ expensæ soluantur, quia religio vtilius est. Si autem prælatus, vel religiosus peculio caret, ex boni monasterij soluentæ expensæ sunt. Neque mirum est, quod monasterium eam obligationem habeat; si quidem ea tenetur cum religiosus extra monasterium in loco remoto decedit sepultura non electa. Quia eo casu si religiosus peculio, vel beneficio caret, expensis monasterij sepelitur. vt tradit Man. Rodrig. tom. 3. quest. regular. questio. 60. art. 3. & Sanch. lib. 6. sum. c. 14. n. 4.

7. Eo autem casu, quo religiosus in loco remoto decedit sepultura non electa, in parochiali, sub qua decessit, sepeliendus est: sicuti quilibet alius secularis in itinere moriens: tradit Glossa dicto cap. religiosi, de sepultura in 6. & ibi Anchar. Franc. & Dominic. quos refert, & sequitur Sanch. dicto cap. 14. n. 4. Si autem eo in loco monasterium sui ordinis adsit, Syluest. relato Anton. cap. 1. de sepultura verbo sepultura q. 8. vers. secundum, & Sanch. lib. 6. sum. c. 14. n. 4. affirmant in eo sepeliendum religiosum esse, & non in parochiali esto transeuerit ibi commoratus fuerit. Et ratio esse potest; quia illud monasterium aliquo modo proprium religiosi est. Ceterum verius censeo in parochiali, sub qua decessit sepeliendum esse, si solum transeuerit ibi exiterit; quia iure firmatum est, si quilibet peregrinus, si ad sepulchra suorum maiorum defertur non potest, in parochiali illius loci, in quo decedit esse sepeliendum, vt tradit Syluest. pluribus relatis supra. At ab hac generali lege non inuenitur exemptus religiosus à proprio monasterio remotus, ergo ibi sicut & alij peregrini, sepeliendus est. Neque obstat ibi adesse monasterium sui ordinis, quia, illud non est proprium, aliàs non posset eligere sepulturam, sed necessitatio apud illud esset tumulandus. Notanter dixi, si solum transeuerit ibi exiterit, nam si in illud monasterium missus fuerit causa perpetuæ residentie, apud illud sepeliendus est; quia est proprium, propriæque religiosi parochia. Atque ita docet Glossa ex communi sententia eo cap. religiosi in casus possessione. Religiosi verò Societatis Iesu, cum nullam Societatis domum singulariter propriam habeant, sed quilibet domus, & collegium proprium cuiusque sit, est in eo loco decedant, ubi domus, vel collegium Societatis est, apud ipsum

Perd. Castro Sam. Mor. Pars 111

sunt sepeliendi, & non in parochiali, nec in cathedrali.

8. Superest dicendum de nouicio quem certum est, eligere posse sepulturam; quia solum religiosi sepultura electio interdicitur, cap. fin. de sepultura. in 6. At nouitius sub nomine religiosi in odiosis non venit. Deinde religiosi sepultura electio prohibetur; quia caret velle, & nolle proprio, quo tamen nouitius gaudet, & ita tenet alii relatis Sanch. lib. 6. sum. cap. 14. num. 10. At si decedat non electa; in monasterio sepeliendi sunt. Tum quia monasterium est nouitij parochia, & prælatus parochus quoad sacramentorum susceptionem. Ergo etiam quoad sepulturam. Tum quia ita est consuetudine receptum, & priuilegiis religionum firmatum: sic Syluest. verbo sepultura, q. 8. dicto 7. Man. Rodrig. quest. regular. q. 60. art. 2. sine. Sanch. alii relatis dicto cap. 14. num. 11. Neque ab hoc iure cadit nouitius, vt placuit Syluestro, quamuis voluntatem habuerit redeundi ad saculum; nam dum reipsa non redit, domicilium acquisitum non admittit. Sanch. dicto c. 14. n. 11. sine.

9. Quod si inquiras, cuius expensis nouitius sepeliendus sit? Breuiter respondeo, sepeliendum esse propriis expensis, si proprium habeat, nisi consuetudine introductam sit expensis, monasterij sepeliendum esse. Sanch. dicto cap. 14. num. 12. At si proprio caret, monasterij expensis est sepeliendus, quia illius est membrum, & sub illius obedientia decessit. Quod adeo verum est, vt seclusa consuetudine parentes eius diuites obligari non debeant, eas expensas soluere, vt pote qui ab eorum cura separatus decessit, quamuis reuocabilliter Sanch. lib. 6. sum. c. 14. n. 14.

PUNCTUM XIV.

Quibus pœnis subiciatur Religiosus delinquens à Prælati regularibus puniendus.

SUMMARIUM.

1. Duplex genus pœnarum distinguitur.
2. Religiosus delinquens pœnitioni prælati subiectus est.
3. Quas pœnas spirituales prælatus regularis imponere possit.
4. Abbas, si pœnis spiritualibus coercere moniales non potest.
5. Prælato regulari interdicitur subditum delinquentem pœna mortis punire. Idem dicendum est de mutilatione, & verberatione publica.
6. An pœna trirremium possit religiosus delinquens à prælato regulari condemnari. Arguitur pro parte negatiua.
7. Dicendum est prælati regulares posse hanc pœnam infligere, & soluuntur rationes contrariae.
8. Pœnam incarcerationis temporalis, seu perpetuæ, ieiuniorum, & aliarum similium potest Prælatus infligere, & subditus tenetur in se exequi.
9. De pœna perpetuæ carceris, & trirremis est difficultas, an obligari sint religiosi eas exequi. Proponitur ratio dubitandi pro parte negatiua, & soluuntur rationes contrariae.
10. A sententia affirmatiua, vt potè à communi recedendum non est. Et satisfit rationi dubitandi.
11. Si carcer sit ita durus, vt periculum vitæ timeatur, fugere potest.

1. **D**uplex genus pœnarum distinguere possumus, aliæ sunt pœnæ spirituales, aliæ corporales. Spirituales sunt, excommunicatio, suspensio, interdictum, irregularitas, & inhabilitas ad quæcumque beneficia, iura, & ministeria spiritualia: Corporales sunt quæcumque corporis afflictio, & castigatio, incarcerationio, infamatio, reprehensio, maximè si publica sit, deputatio ad vile ministerium, vel laboriosum &c.

2. Religiosum igitur delinquentem subiectum esse pœnitioni prælati in comperto est apud omnes; quia est pars communitatis religiosæ, quæ potestatem habet subditos delinquentes puniendi, tum ratione dominij ex professione acquisiti, tum ratione iurisdictionis à Pontifice concessæ. Verum est quod potestate dominatiua spectata puniri religiosus graui pœna non potest. Non enim potest morti condemnari neque perpetuo exilio, nec trirremibus aliisque pœnis similibus, quia hæc alienæ sunt à domestica, paternaque gubernatione, quam potestas dominatiua respicit. At spectata iurisdictionis potestate hæc omnes infligi possunt, si absque vlla limitatione iurisdictionis concessa sit.

3. Et quod attinet ad pœnas spirituales quilibet prælatus regularis, etiam localis (nisi consuetudine aut constitutionibus religionis limitatum sit) potest religiosum delinquentem censuris excommunicationis, suspensionis, & interdicti personalis innodare; quia hæc potestatis concessio & correctio delinquentis, illiusque pœnitioni maximè necessaria,

erat.

erat. Sic Suar. t. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 6. num. 4. Notanter dixi interditi personis: nam locale interdicitur cum non solum delinquentes sed innocentes, & non subditos quodammodo afficiat, imponi non potest à praelatis regularibus. Suar. dicto cap. 9. num. 5. Irregularitas vero nunquam imponi potest, quia Text. in cap. 10. qui. de sentent. excommunic. in 6. expressè negat incurri extra casus à iure expressos, & consequenter negat praelato potestatem imponendi irregularitatem, nam si illam haberet, iam extra casus à iure expressos contraheretur irregularitas. Pœna item privationis vocis actiua, & passiva, inhabilitatisque ad officia, & munera religionis certum est religioſum à suo praelato puniri posse. Tum quia ita usus obtinuit. Tum quia illa munera, honores, & officia à religione conceduntur, quæ optimè potest subditos delinquentes ab eorum usu, & possessione removere, illorumque concessioni consensum non prestare. Suar. dicto cap. 9. num. 9. Alias autem inhabilitates, & pœnas spirituales à iure statutas imponendas ob aliquod delictum, si aliena non sunt à religioſis, & in ea religione tali delicto non est aliqua pœna imposita potest & debet saltem ex honestate superior subdita delinquenti imponere; quia in pœnaturam impositione debet ius sequi; cum ergo proprium non habeat, communi conuenit adhæreret obligatione tamen ad id non tenetur; cum aliàs iuste iudicare possit, pœnasque delicto proportionatas imponere, iure naturali spectato.

4. Dixi praelatum regularem. Nam Abbatissa his spiritualibus pœnis coercere punireque non potest moniales delinquentes; quia iurisdictione Ecclesiastica caret solumque à Pontifice conceditur potestas dominatiua gubernationi domus necessaria. Quod si aliquando priuilegium excommunicandi, suspendendi, vel interdicens subditas inueniatur Abbatissa concessum, non est intelligendum de propria excommunicatione, suspensione, & interdico, sed de quadam separatione à communibus actionibus aliarum monialium; & casu quo de propriis censuris esset priuilegium, credi debet ipsis Abbatissis concedi personæ designationem, qua posita Pontifex censuram ipso facto profert, vt latius hæc profequitur Suar. t. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. c. 9. à n. 10. usque in finem.

5. Quoad pœnas corporales attinet, certum est nulli praelato regulari, necdum iudici Ecclesiastico concessum esse subditum delinquentem pœna mortis punire; quia id interdicitur cap. cum non ab homine de iudicis. At sicut iudici Ecclesiastico datum est in aliquibus casibus declarare clericum delinquentem pœna mortis dignum esse illumque priuilegio clericali denudatum iudicibus secularibus puniendum tradere: sic videtur praelatum regularem comparatione suorum subditorum id facere posse. Sed contrarium est omnino dicendum, nam esto praelatus regularis possit religioſum à suo consortio eicere, at non potest clericali priuilegio omnibus religioſis concessis denudare; si quidem eiecit religioſo statum non denudat. Secularis autem iudex nequaquam hunc electum, & à praelato regulari punium, punire insuper potest ob delicta in religione commissa. Tum quia commissa sunt in alieno territorio. Tum quia sunt iam per sententiam definitiua punita; imo neque punire potest ob delicta postmodum committenda, cum non ipsi, sed Episcopo subiciatur, quippè est religioſus; ac proinde persona Ecclesiastica priuilegio fori gaudens, sic Suar. t. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. c. 10. n. 1. c. 2. Idem quod dictum est de pœna mortis, dicendum est de pœna mutilationis; praelatis inquam regularibus datum non esse hæc pœna suis subditos punire; quia & aliena est à religioſa pietate, & eiusdem rationis cum pœna mortis, Suar. dicto c. 10. n. 3. De verberatione publica per plateas, & vias ciuitatis consuetudo obtinuit, ne à praelatis regularibus imponatur; quia religioſum statum, imo & Ecclesiasticum dedecet, ob quam causam nec clericis secularibus imponitur. Suar. supra.

6. De pœna tritremium est grauis difficultas; an possit religioſus delinquens ad illam subeundam à praelatis regularibus condemnari? Et ratio difficultatis est; quia est nimis dura & acerba, & consequenter à pietate, religionis aliena; at ex alia parte est nimis periculosa saluti spirituali damnati ob prauum continuum exemplum aliorum reorum ibi adiutantium, & innumeratas peccandi occasiones, quæ in illo misero statu occurrunt. Regulares autem praelati in sua gubernatione spiritualem subditorum salutem primò spectare debent, nequeunt ergo suos subditos hac pœna punire. Præterea nequeunt regulares praelati condemnare religioſum verberibus per laicum infli-gendis; quia est contra decisionem Text. in c. vniuersitatis. de sentent. excomm. At tritremibus damnati verberibus sæpè afficiuntur à laico. Ergo praelati regulares non possunt religioſum tritremibus damnare. Neque satisfacti, si dicas in supradicto textu solum prohiberi condemnationem directam verberibus subeundis, non tamen indirectam, & per accidens, vt in præsentis contingit. Non enim praelati regulares verberibus afficiendum religioſum tradunt, sed tradunt tritremibus. Quod si ibi verberibus afficiatur, praelato regulari imputandum. Non est; quia hæc condemnationi est per accidens. Non inquam

satisfactus, nam vt rectè arguit Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 10. num. 6. vel alia flagellatio licita est, vel non, si licita, ergo cessat lex lata in dicto cap. vniuersitatis interdicens religionis à laico verberari quod non est dicendum. Si illicita, ergo illicitè praelatus regularis religioſum tritremibus condemnat; quippè moraliter hæc actio pemecaminosa cooperatur, cum facillè possit illum excaecare.

7. Cœterum omnino dicendum est, praelatos regulares potestatem habere hanc pœnam subditis infligendi, si delictum ea pœna dignum sit, quia est nimis graue, & scandalosum, neque occurrit alia pœna, qua commode puniri possit, & scandaloso dato fiat satisfactio; sic tradit latè Nauar. com. 3. de iur. n. 55. Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. c. 10. n. 3. c. 9. segg. supponit Sanch. lib. 6. sum. c. 8. n. 16. & alij plures inquirentes, an sic damnatus possit fugere. Ratio huius potestatis ex practi, & consuetudine factis in religionibus recepta videtur, & concenctate Pontificæ desumitur. Neque rationes in contrarium vrgent. Non prima, nam est pœna nimis dura sit, & acerba, non est tamen aliena à religioſa pietate, cum delictum graue, & scandalosum est; pietas enim non est contra iustitiam, & charitatem; imo cum hæc pietas præcipue in communitatem pertinentiæ quam in singulares personas exerceri debeat, & religioſa communitas sæpè expedit delictum religioſi scandalosum grauisima pœna punire in aliorum exemplum, efficitur sanè dictam pœnam tritremium ob delictum graue, & scandalosum impositum, cui alia via nequit satisfieri, alienam non esse à religioſa pietate. Neque item vrget secunda ratio delictum ex periculo peccandi; quia id est per accidens, & ob bonum religionis perimitti potest. Faterentur tamen praelatos regulares frequentem in pœnis imponendis salutem spiritualem subditorum delinquentium spectare debere; at in aliquo casu raro, & extraordinario non tam illorum salutem, quam salutem aliorum religioſorum, & religionis commune bonum spectari debet. Neque item vrgit tertia ratio ex cap. vniuersitatis desumpta, quia responderi potest in eo textu prohiberi verberationem per laicum, quæ fit in correctionem fratris, & more religioſo non autem verberationem in aliorum exemplum, & secularibus, infamibusque reis commuem, quæ tunc confuendo obtinuit fieri per laicum posse, sicuti fit, cum opus est religioſum torqueri.

8. Pœnam incarcerationis temporalis, seu perpetuæ in aliorum, & remotum monasterium constat à praelatis regularibus sæpè infligi; quia sic expedit, tum religioſo delinquenti, tum aliorum exemplo, tum bono contentus, in quo delinquit. Alia item pœna leuior, sciencium leuis flagellationis, depurationis ad officia vilia, & abiecta passim religioſis imponuntur, ad quarum impositionem non est opus Ecclesiastica iurisdictione, sed ex potestate dominatiua, quam praelati ex professione acquirunt, eas infligere possunt; eaque de causa monialium Abbatissæ hæc potestas concessa est. Religioſi vero non solum tenentur eas pœnas patienter subire, cum de facto imponuntur; sed eas in se exequi, si ita à praelatis præcipitur; quia est præceptum de re non nimis ardua, & difficili, & tradit Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 10. num. 10.

9. De pœna perpetui carceris, & tritremis est difficultas; an obligati sint religioſi eas exequi, si fugere possunt? Ratio difficultatis est, quia tract. de legib. disp. 2. punit. 4. probauimus secularem his pœnis damnatum licite fugere posse, quia extra humanam potestatem esse videret obligare reum, vt in scriptum exequatur pœnam ita acerbam, & duram. Sed votum obedientiæ non est censendum aliter obligare, quam præceptum, quia obligatio voti est instar præcepti. Ergo cum præceptum humanum ad exequendam illam pœnam non extendatur, neque etiam votum extendi debet; & ita tener Bannes 2. 2. q. 65. art. 4. post §. concl. & indicat Suar. t. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. c. 10. n. 4. Neque hæc fuga aduersari videtur Triu. sess. 25. c. 4. de iur. prohibenti religioſis, ne à suis conuentibus sine licentia recedant etiam prætextu accedendi ad superiores, nisi ab eis recessus à conuentu, si autem est à carcere conuentus, non tam est recessus à conuentu, quam ab illius carceris, & à pœna ob delictum imposita, neque dici debet illa fuga recessus, cum non animo vagandi fiat, sed quædam iure nature concessa interpellatio, & defensio à tam duro, & acerbo grauamine. Quod si dicatur obligatum esse obedire praelato secundum regulam præcipientem, quæ tibi præcipit ob delictum commissum in carcere, vel tritremibus manere, secundum regulam præcipit, ergo obedire teneris; Responderi potest concedendo præcipere superiorem secundum regulam, cum tibi præcipit manere in carcere, vel tritremibus abique resistentia, quia secundum regulam distinctam, & naturalem est, ne condemnatus sententiæ iuste restituit, resistens enim Dei ordinationi. Regulam naturalem præcipit, ac potestare fugiendi contra regulam præcipit, ac potestare fugiendi, ac potestatem nullam est præceptum. Quod si iterum vigeat, te obligatum esse ex voto obedientiæ eo in loco manere, quo superior iuste iudicauerit, arguit. sext. cap. quorundam. de iur. religioſ. de elect. lib. 6. at iuste iudicauerit; cum te ad perpetuum carcerem

DE
AS
PALA
TOM
II

carcerem, vel tritremis condemnari. Ergo ab eo loco absque licentia praelati recedere non potes. Respondeo negando consequentiam: concedo enim ex voto obedientie te obligatum esse manere, ubi superior iuste iudicaverit; nego tamen iuste iudicare, si iudicet te debere liberè, & absque fugæ potestate in carcere, vel tritremibus manere; bene tamen si iudicet te debere tibi manere detentum nulla resistentiâ factâ.

10. Fateor animum esse propensum in supradictam sententiam: quia opposita communi doctorum calculo firmato est, nolo ab ea recedere: docuit eam Caietan. 2. 2. q. 69. art. 4. in respons. ad secundam conclus. Nauarr. com. 4. de Regular. num. 63. Salcedo tract. cap. 137. vers. sed verum, & vers. imo circa carcerem. Suar. 1. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. c. 10. n. 10. Sayro in clavi regia lib. 12. c. 18. num. 9. Mannel quest. regular. 1. 2. q. 22. art. 6. Sanch. lib. 6. c. 8. num. 12. §. 16. Ratio est: quia negari non potest, te obligari posse ex voto obedientiæ: non solum ad sustinendam iustam penam carceris, & tritremis; sed etiam ad eam non fugiendam, cum condemnatus fueris: at sic est præsumendum te obligari velle, cum votum obedientiæ emittis, si quidem ferè omnes Doctores eam tibi obligationem imponunt. Ergo fugere non potes. Et ex his soluitur ratio dubitandi. Nam esto ex præcepto, & lege absolute sumpta obligari non possis ad non fugiendum carcerem asperum, & durum, at ex voto obedientiæ obligari potes quia ita voluisti.

11. Illud vero certius est, si carcer sit ita durus, ut merito periculum vite times, eo quod cibo convenienti ad vitæ sustentationem privatus, vel humi cubare cogaris, vel penè nudus existeres media hyeme, & in loco humido, & frigido, vel aliam ob causam, te posse fugere: quia esto illa pena iusta esset, non est credendum te voto voluisse privari libertate illam fugiendi, si commode possis; cum sit contra inclinationem naturalem, quam homines habent propriam vitam conservandi: sic ex communi sententia testatur Suar. 1. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. c. 10. in fine n. 11. Quod à fortiori procedit, si hoc periculum vite non ex pena imposita per sententiam iustam, sed ex modo illam exequendi proveniret; quia hæc est manifesta iniuria; ac proinde credi non debet te voluisse ad illam sustinendam obligari: sic sustinent Nauarr. com. 4. de Regular. n. 64. corol. 7. §. 8. Salcedo præf. c. 137. §. est tamen, Sayro in clavi regia lib. 12. c. 18. n. 10. Sanch. lib. 6. sum. c. 8. n. 14. ubi merito addit idem esse dicendum casu quo sententia re ipsa iniusta sit, esto sit iusta secundum allegata, & probata. Quia eo casu non teneris præcepto superioris obedire, ut potè falsæ præsumptioni ininienti.

PUNCTUM XV.

An religiosus ita obligatus sit superiorum sententiis obedire, ut nullo modo ei permittatur appellatio.

SVMMARIVM.

1. Videtur religiosus esse interdicitum appellatio.
2. Vary casus distinguuntur.
3. Si praelatus in infligendis penis iustitia terminos non excedat, appellare non potes: bene tamen querelam, vel supplicationem interponere apud superiorem maiorem.
4. Si praelatus terminos iustitiæ in gravibus penis imponendis excedat, licitum tibi est remedium appellationis uti.
5. Hæc tamen appellatio prius ad praelatos domesticos, quam ad Nuntium, vel Pontificem deferenda est.
6. A levi præcepto, ordinariæque correctione non permittitur appellatio.
7. Vi in causis gravibus appellationem interponere possis, debet esse excessus praelati manifestus.
8. Apponitur discrimen inter clericos, & religiosos circa appellationis interpositionem.
9. An eo casu quo potes appellationem interponere, possis (si occasio non suppetit appellandi) ad superiorem maiorem nulla petita ab inferiori licentia iter arripere? Negat Suar.
10. Verius censo oppositum. Et satis rationi à Suar. adductæ.
11. Licet tibi recurrere superiorem suspectam, quando times te iniuste vexaturum.

1. Videtur religiosus omnino interdicitum esse appellationem. Nam in cap. ad nostram, de appellationibus, dicitur: Remedium appellationis non ideo est inventum, ut alicui à religionis, & ordinis observantia exorbitanti debeat in sua nequitia patrocinium exhibere, & cap. vespertinæ, eodem tit. inquit: Statuimus ne subiecti contra disciplinam Ecclesiasticam in vocem appellationis erumpant, & in fine subditur: præcipue hoc in religiosis volumus observari, ne religiosi cum pro aliquo excessu fuerint corrigendi contra regularem prælati sui, & capituli disciplinam appellare præsumant, sed hu-

Ferd. à Castro Sum. Mor. Pars III.

militer, ac devotè suscipiant, quod pro salute sua fuerit eisdem iniunctum: idem ferè habetur in cap. licet, de officio ordinarij. Deinde supradicta appellationis denegatio manifestissimis privilegiis à Sede Apostolica religionibus concessis confirmata est, ut constat ex iis, quæ refert Sorbus in compend. privileg. mendicant. verbo appellare, n. 2. §. 3. & habentur in compend. privileg. societatis Iesus verbo appellatio. Quibus privilegiis, & decretis plures religiones adherentes vocem appellationis à se excluderunt, ut habetur in lib. monumenta ordinum concess. 499. & specialiter de ordine prædicatorum tradit Armilla verbo accusatio in fine. Ratio verò, quæ credendum est Pontificem motum esse ad denegatum religionis appellationis remedium fuit, ut bono nomini religionis, & specialiter religiosorum quieti, & tranquillitati prospiceret, quæ non leuiter ex concessa appellatione læderetur. Neque obstat appellationem esse naturalem quandam à iure introductam defensionem cap. omnis oppressus 2. q. 6. cap. suggestum de appellationibus. leg. 1. §. de appellationibus. defensionemque naturalem tolli non posse, element. pastoralis de re iudicata ad finem, quominus ad bonum commune religionis non debeat interdici; præcipue cum hoc interdictum liberè à religiosis admittatur professionem emittentibus in religione dictis privilegiis gaudente, eaque constitutiones habente.

2. Cæterum ut distinctè in hæc grauilima questione procedamus, aduertendum est, appellationem interponi posse: eo quod praelatus limites iustitiæ excessit in penis imponendis, vel quia intra limites iustitiæ vltus est summo rigore. Deinde potest esse appellatio à pena graui, & infami, qualis esset carcer perpetuus, vel tritremis, vel dita repetita verberatio; vel à pena leui, quæ ob frequenter defectus imponitur. His positis.

3. Dico primo, si praelatus in infligendis penis iustitiæ terminos non excedit, ne quis ab eius sententia appellare. Quia eo casu non grauat is praelato, sed à tuo delicto, neque tibi praelatus vltimam iniuriam infert summo rigore utens, tamen nullam gratiam faciat: sic Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 11. num. 9. & supponunt ferè omnes Doctores concedentes appellationem tantummodo ubi est excessus, & grauamen.

Verum etsi in supradicto casu non tibi licitum sit appellare, at querelam, vel supplicationem interponere apud superiorem maiorem, ut ipse ex officio rigorem mitiget, omnino licet; quia per hanc querelam, & supplicationem superioris ius inferioris rigide iudicantis non læditur, cum illum non impediatur ad executionem sententiæ procedere, neque causam ad superiorem maiorem deuoluat: sic Nauarr. lib. 2. consil. tit. de sentent. §. de re iudic. cons. 2. alijs tit. de appell. cons. 5. n. 8. Man. Rodrig. tom. 2. quest. regul. quest. 29. art. 2. Sayro in clavi regia lib. 12. c. 17. n. 38. Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 11. n. 6. §. 9. Sanch. lib. 6. sum. cap. 9. num. 110. fine.

4. Secundo dico, si praelatus terminos iustitiæ in grauibus penis imponendis excedat, licitum tibi est remedium appellationis uti, præcipue si per viam querelæ, & supplicationis non reputas satis tibi esse subueniendum; quia eo casu appellatio est remedium necessarium ad propulandum superioris iniuriam, neque credendum est te voluisse in professione huic remedio renuñciare. Tum quia ea renuñciatio religioni vltimis non est, ne praelatorum iniquitatem foueat. Tum quia ex nullo iure, vel privilegio colligitur, hæc enim prohibent appellationem à correctione regulari, non à graui iniuria. Nam ea stante concessum est appellationis remedium, cap. de prioribus appellationibus. ubi grauius iubetur puniri quidam Prior, eo quod appellationi ad Sedem Apostolicam non detulerit: cum omnibus concessum sit ad eadem Apostolicam appellare posse, cap. ad Romanam. 2. quest. 6. Idem constat ex cap. licet de officio ordinarij. & cap. super questionum, de officio delegat. & expressè Cisterciensibus appellatio concessa est in causa denegatæ iustitiæ, aut pro notoria iniuria, uti refertur in compend. privileg. societatis. verbo appellatio §. 2. Et licet fratribus Franciscanis interdicitum sit appellatio ad secularia tribunalia sub excommunicationis pena per Gregor. XIII. in bulla incipiente, quoniam nostro pastoralis, anno 1575. concessa tamen est ad Generalem, & ad protectorem ordinis, & Pontificem. Idemque declarauit sacra Cardinalium cõgregatio anno 1587. & Sixtus V. anno 1588. in bulla incipiente: Ad Romanum spectat Pontificem, pro ut refert Sorbus in compend. privileg. mendicant. verbo appellare, in suis annotationibus. §. 1. Ergo in huiusmodi casu omnino appellatio concedenda est: atque ita sustinent Nauarr. com. 3. de Regularibus. circa finem num. 91. & lib. 2. consil. tit. de appellationibus. cons. 4. Azor. tom. 1. instit. moral. lib. 12. cap. 11. quest. 7. & 8. Sayro in clavi regia lib. 12. cap. 17. num. 38. Suar. 1. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 11. num. 11. Sanch. lib. 6. sum. cap. 9. num. 110.

5. Hæc tamen appellatio prius est ad praelatos domesticos deferenda, quam ad Nuntium, vel Pontificem; quia religionis honori, non leuiter expedit, si suorum religiosorum cause intra priuatos parietes continentur, neque extra